

"Escòcia finança la resta del Regne Unit"

Escòcia decideix dijous sobre la devolució del seu Parlament, després de gairebé 300 anys de dominació política anglesa. EL TEMPS entrevista Michael Russell, director executiu de l'únic partit que vol la independència: el Partit Nacional Escocès.

Al voltant dels quaranta anys, Michael Russell irradia energia i poder de comunicació. De pare escocès i mare anglesa, es dedica professionalment a la producció cinematogràfica. Al despatx de la seu central del Partit Nacional Escocès a Edimburg, on ens rep, pengen pòsters sobre moments històrics del partit. Però ell no viu en el passat. Ultima un text teclejant ràpidament el portàtil i ara bloca les trucades externes d'un telèfon que no parava de sonar. Tocant de peus a la terra escocesa, com diu ell mateix, Michael Russell mira el futur amb molt d'optimisme.

—M'han dit que tenim trenta minuts. Digu'm en un minut les raons per què Escòcia hauria de ser independent.

—Perquè és una nació. Té tot allò que té qualsevol nació normal: un sistema legal, un sistema administratiu i un sistema educatiu propis, la història d'una nació independent, i fins i tot un equip de futbol que juga a la copa del món. L'única cosa que li manca és un estat i un parlament. El 1707 es va deixar perdre la independència, però va retenir totes les altres aspectes que en feien una nació. En una Europa feta de nacions petites que treballen juntes, ha arribat l'hora que Escòcia torni a ser una nació. Pot permetre-s'ho, perquè després de la independència serem la setena nació més rica del món.

—Quines són les principals riqueses d'Escòcia?

—Molt clarament, el petroli, i també el carbó i el gas. Després de la independència, tindrem el 70% de les reserves energètiques d'Europa. I l'energia és una de les principals formes de riquesa. També és un país exportador molt pròsper. Exporta més per càpita que no Alemanya o el Japó. La meitat dels terminals bancaris automàtics i la tercera part dels ordinadors utilitzats a Europa són fets a Escòcia. Tenim les dues majors exportacions britàniques: no sols el petroli sinó també el whisky, que és un actiu molt important. Són molts recursos per a una nació de cinc milions de persones en un terreny comparativament ample. També té una superabundància d'aigua, tanta aigua que ja no sabem què fer-ne. I l'aigua al segle XXI serà un dels recursos més importants del món. Contràriament al que diu el mite britànic, Escòcia exporta recursos al sud de

CONCEPCIÓ CATALAN

la frontera [els escocesos anomenen "border" la frontera amb Anglaterra]. Escòcia finança la resta del Regne Unit, i no al revés.

—Com ha evolucionat el SNP des de la seva fundació el 1934, amb la unió de dos partits nacionalistes?

—El 1945 vam tenir un candidat escollit com a membre del Parlament en una *by-election* [elecció per a substituir un diputat] a Motherwell durant uns mesos. Però després van venir les eleccions generals i vam perdre aquest escó. El 1967, Winnie Ewing va guanyar una altra *by-election* a Hamilton, i des de llavors hem tingut representació parlamentària ininterrompudament. Ella va perdre aquest escó a les eleccions generals del 1970, però vam guanyar el de les Western Isles, el més remot de tot Escòcia. El 1974, que va haver-hi dues eleccions (febrer i octubre), vam passar a set i després onze representants. El 1979, any del desastrós referèndum, vam obtenir només dos escons [va ser el primer referèndum sobre la Devolució del Parlament i no es va guanyar perquè el 40% de to-

"En una Europa feta de nacions petites que treballen juntes ha arribat l'hora que Escòcia torni a ser una nació."

CONCEPCIO CATALAN

"Al Partit Nacional Escocès tenim un grup gran de Nous Escocesos per la Independència, que són tots anglesos, o un altre grup d'Escocesos Asiàtics per la Independència, que són gent de l'Índia i del Pakistan que viuen aquí. Escòcia és un gresol de races i cultures amb un sentit d'identitat escocesa."

ta la població no va votar a favor. Només va aprovar-ho el 33% i hi va estar en contra el 31%. Els anys 80 n'hi teníem tres i ara n'hi ha sis. Però és molt difícil de guanyar amb el nostre sistema, perquè no és de representació proporcional. Per exemple, en les eleccions del maig vam aconseguir el 22% dels vots, que en la majoria de països europeus ens hauria convertit en un partit força representatiu, però aquí només vam aconseguir sis escons [d'un total de 72 per a Escòcia].

—Quins canvis hi ha hagut a Escòcia des de la victòria del Partit Laborista a la Gran Bretanya el mes de maig?

—Aquesta victòria va obrir les portes a canvis constitucionals, encara que no pas tots els que nosaltres volem per a Escòcia. Durant els últims divuit anys, Escòcia ha estat governada per un govern conservador que mai no hem escollit i que era molt antiescocès. Durant tot aquest període, el partit conservador no ha tingut mai majoria a Escòcia. Així, després de les passades eleccions es podia esperar un govern lleugerament més pro-escocès, però no hem d'oblidar que aquest govern laborista és més de dretes que qualsevol altre de tota la història, i que accepta molts dels plantejaments econòmics dels conservadors. En aquestes circumstàncies, no esperem veure tots els canvis que ens agradaria.

—El referèndum previst per al dia 11 fa dues preguntes a l'electorat: si vol un parlament escocès, i si vol que aquest parlament tingui el poder de modificar els impostos britànics. El Partit Nacional Escocès, amb els laboristes i els liberals, fa campanya per un "Sí, sí". Quines serien les conseqüències immediates d'una victòria d'aquesta opció?

—Bé, nosaltres d'entrada ens vam oposar a aquest referèndum des del moment que se'n va començar a parlar, ara fa un any. A més, ara creiem que si el Partit Laborista ha guanyat les darreres eleccions proposant canvis constitucionals per a Escòcia, els hauria d'haver tirat endavant sense necessitat d'un referèndum. De totes maneres proposem un vot "Sí, sí", perquè pensem que algun pas endavant representarà. Un cop guanyat el doble vot afirmatiu, una proposició de llei anirà a la Cambra dels Comuns i passarà per tot el procés parlamentari durant l'hivern i la primavera. Tenim l'esperança que la llei serà acabada la tardor del 1998. Hi haurà eleccions la primavera de 1999 i el parlament entrarà en funcionament a principi de l'any 2000. Escòcia fa molt de temps que espera això, que aportarà més democràcia a la nostra política.

—En certs sectors econòmics hi ha reticència a la potencial capacitat parlamentària de variar els impostos britànics. Fins i tot el governador del Banc d'Escòcia ha afirmat que això perjudicarà els escocesos. Quina seria la situació, si el resultat a les dues preguntes fos "Sí, no"?

—Bé, miri, un parlament sense aquest poder seria un parlament incomplet; ha de poder recaptar impostos en algun moment, encara que siguin tan modestos com els que proposa el Partit Laborista, que només permet de modificar tres penics de cada lliura [una lliura són cent penics] sobre l'impost de la renda. El calendari que he mencionat es mantindria, perquè en cap cas no volem que s'alteri. De totes maneres, creiem que sortirà "Sí, sí".

—Preveuen la possibilitat que surti "No, no"?

—Amb aquest resultat tornaríem enrere una generació i no crec que ningú vulgui això. L'únic partit que defensa el "No, no" és el Tory, i és un partit que només vol que el Regne Unit continuï com fins ara. És molt significatiu que a l'únic partit que fa campanya contra els canvis constitucionals per a Escòcia no li quedi ni un sol membre del parlament a Escòcia, perquè els vam esborrar del mapa tots en les últimes eleccions.

—Consideren que Catalunya és un model a seguir?

—No penso que hi hagi models exactes. Hi ha molt de respecte pel que ha passat a Catalunya, però la situació constitucional és totalment diferent en tots dos països. A Catalunya teniu una experiència comparativament recent de feixisme i de supressió de la democràcia. Nosaltres no tenim això. Com a partit, contràriament al que ha passat a Catalunya, no apostaríem per abonar la devolució. Hi ha una certa similitud, però com a partit per la independència, ara defen-

"Un parlament que no pogués modificar els impostos britànics seria un parlament incomplet."

"El nostre procés s'assembla més al del Quebec que no pas al de Catalunya."

El que hem de fer és protegir la gent que el parla"

CONCEPCIO CATALAN

sem el "Sí, sí", però volem moure'ns cap a la independència tan aviat com sigui possible. Un dels elements més interessants serà: Passarà a Escòcia el que ha passat a Catalunya? Hi haurà un període de devolució més llarg del que ens agradaria? No en sabem les respostes. Però el Partit Nacional Escocès mantindrà la seva lluita per la independència. En aquest sentit el nostre procés s'assembla més al del Quebec que no al de Catalunya.

—Pot valorar la tasca de Jordi Pujol com a president del Comitè Europeu de les Regions (CER)?

—No és que ens interessi gaire aquest organisme, perquè no creiem que sigui una solució als problemes escocesos. Escòcia és una nació, i no una regió. Per això ens veiem més com a membres de ple dret de la Unió Europea, que no pas formant part d'un organisme per a redefinir regionalment Europa. Participem en el CER, però també tenim dos membres al Parlament Europeu que parlen per Escòcia, i ens veiem més com a membre independent de la Unió Europea, i això es troba dins la tradició escocesa. Som molt més partidaris d'Europa que no pugui arribar-ho a ser mai Anglaterra. Havent estudiat el que ha passat a Catalunya, sentim molta admiració per la feina que s'ha fet, però la darrera vegada que Jordi Pujol va parlar a Escòcia es va adreçar al Partit Liberal, i no al Partit Nacional Escocès. I tot i que era clar que ens tenia simpatia, la política de cada país és diferent, i aquí hi ha una forta divisió entre l'opció independentista i les altres opcions constitucionals.

—Parlant de la identitat nacional escocesa, és la llengua un tema important per al partit?

—La llengua és un tema interessant. Així com a Gal·les, Plaid Cymru [partit nacionalista gal·lès] és un partit de la llengua, aquí el gaèlic és una llengua molt minoritària que només parla el 1,8% de la població. Només és majoritària a les Western Isles, i pràcticament ha desaparegut d'Escòcia des del segle XVII. Però aquest segle s'ha retirat molt ràpidament cap a l'oest i al nord del país. El que hem de fer és estabilitzar-la, desenvolupar-la, fer que sigui natural a les zones on es parla i animar la gent a parlar-la. A mi personalment m'interessa, fins i tot hi he anat i he fet un film en gaèlic. Però mai no serà la llengua majoritària d'Escòcia. Mai. El que hem de fer és protegir la gent que el parla, que ara ni tan sols té dret a utilitzar-lo en cap situació, així que hi ha feina a fer en aquest sentit. Però al mateix temps hi ha més comunitats a Escòcia els drets de les quals s'han de protegir. Per exemple l'urdú i el xinès són llengües que es parlen també molt aquí, i s'han d'ajudar, desenvolupar i protegir igual-

ment. No és com el català, que és una llengua molt més forta, per la qual hi ha un entusiasme i que es troba connectada a la cultura. La idea de la identitat cultural d'Escòcia és una qüestió interessant, és una identitat molt inclusiva. Al Partit Nacional Escocès tenim

"El que hem de fer és deixar d'enganyar-nos dient-nos que amb això ja en tenim prou."

"El Comitè Europeu de les Regions no és una solució per als problemes escocesos. Escòcia és una nació i no una regió. Per això ens veiem més com a membres de ple dret de la Unió Europea que no pas d'un organisme regional."

un grup gran de Nous Escocesos per la Independència, que són tots anglesos —com ho és la meva mare—, o un altre grup d'Escocesos Asiàtics per la Independència, que són gent de l'Índia i del Pakistan que viuen aquí. Escòcia és un gresol de races i cultures amb un sentit d'identitat escocesa.

—Sorpren que tenint tan poca autonomia fins ara, els bancs escocesos puguin imprimir el seus propis diners...

—És per raons històriques. Quan Escòcia i Anglaterra van deixar d'existir políticament per formar el Regne Unit, els bancs van mantenir el dret d'encunyar moneda pròpia. I a mesura que es desenvolupaven, van generar el seu propi sistema bancari. Aquest fet és molt positiu, perquè és un senyal d'identitat nacional. Desgraciadament, ens quedem amb això, perquè quan el Banc d'Anglaterra pren decisions sobre política econòmica o els tipus d'interès, no consulten mai ningú a Escòcia. I això és el que volem que canviï. Ser membres de ple dret de

la UE representaria un augment en la capacitat de decisió en la política econòmica, i no al revès. El sistema bancari propi, igual que la lliga de futbol escocesa, és una de les nostres institucions tradicionals. Però això també ha estat dolent, perquè ens ha donat una il·lusió de nació. El que hem de fer es deixar d'enganyar-nos dient-nos que amb això ja en tenim prou.

Concepció Catalán